

תפארת רפאל

מיסודו של הראשון לציון מרן רבנו עובדיה יוסף זצוק"ל

עלון תורה והלכה לכל בני המשפחה

יוצא לאור ע"י תלמוד תורה ומפעלי חסד
"תפארת רפאל" עטרת שרה"
ע"ש רבי רפאל זביחי בן פינחס זצ"ל ע"ש מנ"ש שרה זביחי בת דינה ע"ה
נוסדו בשנת תשכ"ז (1967) בתל אביב

פְּרָשֶׁת: תְּזַרְעַ

עלון מס': 2011 | תשפ"ד

ליקט וערך: הרב רפאל זביחי שליט"א
רב בק"ק "תפארת רפאל" תל-אביב

העלון נוסד בשנת תשמ"ה (1985)
בידי הרב שלמה זביחי שליט"א

הַתְּבִיעָה מִפִּיעָה אֲמוּנָה! - מַעֲשֵׂה בְּשָׁנֵי חוֹלִים...

עם ישראל רצוץ עד צוואר, ונתקיים בו מקרא שכתוב: "וְלֹא מִצָּאָה הַיּוֹנָה מְנוּחָה לְכַף רַגְלָהּ". מיום שחרב בית המקדש, אמרו חז"ל, אין לך יום שאין קללתו מרובה מחבירו (סוטה מט). אם היו אנשים שביקשו לעצור את התהליך, לא עלה הדבר בידם: העם היושב בציון נתון בסכנה, מבית ומחוץ, ה' ירחם, ואין לנו אלא לשאת עין לשמים, ולייחל לגאולה השלימה. אבל זאת יש לשאול: הרי עם ישראל, באמת ובתמים, הוא קדוש וטהור, מי כעמך ישראל: הרוסים? האמריקאים? היפנים? מי לומד תורה, מי מקיים מצוות? מדוע מתרגשות עלינו, דווקא עלינו, כל הצרות?

והתשובה כתובה בדברי הנביא: "רַק אַתְּכֶם יִדְעֵתִי מִכָּל מִשְׁפְּחוֹת הָאֲדָמָה, עַל כֵּן אֶפְקֹד עֲלֵיכֶם אֶת כָּל עֲוֹנוֹתֵיכֶם" (עמוס ג, ב). יִדְעֵתִי - פירושו: אהבתי (כמו שהקדוש ברוך הוא אמר על אברהם אבינו: "כִּי יִדְעֵתִי - אהבתי - למען אשר יצוה את פניו ואת ביתו אחריו, ושִׁמְרוּ דְרָךְ ה' לַעֲשׂוֹת צְדָקָה וּמִשְׁפָּט"). אהבתי רק אתכם מכל העמים, לכן אני מעניש רק אתכם... והגמרא תמהה ושואלת (ע"ז ד): האם כך מבטאים אהבה, בהענשה? רבינו ה"בן איש חי" זצ"ל ענה על כך - במשל.

מעשה בשני חולים, ששכבו במיטות סמוכות בבית החולים, בדק הרופא את החולה הראשון, והורה להזריק לו זריקות ולתת לו תרופות, ואף ציווהו לשמור דיאטה חריפה: אוכל דל מלח, דל חלבונים, דל שומנים, דל כולסטרול... משם פנה הרופא לחולה השני, ובדק אף אותו בדיקה יסודית. החולה, ששמע מה שנאמר לחבירו, שאל בחשש: "דוקטור, האם גם אני אקבל אינפוזיה?" ענה הרופא: "לא, אל דאגה!" "וזריקות?" רעד קולו. הרגיעו הרופא: "לא, אל נא תחשוש!" "ואוכל, דוקטור - האם גם אני אקבל אוכל נורא כזה, בלי מלח ושומנים, תפל וחסר טעם?" שוב הפיג הרופא את חששו: "לא, מותר לך לאכול הכל!" אורו פניו של החולה, והרופא פנה לצאת מן החדר בלוויית המתמחים המלווים אותו בביקורו.

שאל אחד המתמחים: "דוקטור, הלא מצבו של החולה השני גרוע לאין ערוך מזה של הראשון הלב, הכליות, הריאות, לחץ הדם - כולם פגועים! מדוע לא הורית לתת לו שום תרופה?" ענה הרופא: "היא הנתנת! מצבו של החולה הראשון קשה, אבל יש תקוה שהזריקות והאינפוזיה, התרופות והדיאטה, ישיבו אותו לאיתנו. אבל השני הוא חולה אנוש כל כך, ששום תרופה לא תעזור לו עוד. אם כן, מדוע לאמללו בימיו האחרונים?...! "אף כאן, "כל הגויים קוצים כסוחים" (ישעיה לג, יב), אמר הכתוב. הקוץ "פורח" לתקופה קצרה וקמל. אין להם עתיד, יהיה להם לפחות הווה. אבל עם ישראל, דווקא משום שהוא כה טוב, טהור, נשגב, מזככים אותו על ידי הייסורים כדי להטיבו באחריתו!

ודווקא משום שהגאולה עומדת אחר כתלנו מוכפלות הצרות כדי להביאנו לתפילה מעומק לב. כשם ששיעבוד מצרים הוכבד ממש ערב הגאולה. לפיכך אמר רבינו עובדיה ספורנו זצ"ל - לא נהגה צרעת בגדים ובתים אלא בבני ישראל, ובזמן בית המקדש. שכן עם ישראל עמד אז בדרגה גבוהה כזו, שייסורים אלו היו משפיעים עליהם ומסבים את תשומת ליבם לתשובה. ואם הקדוש ברוך הוא מאותת לנו - אות היא כי הוא מצפה מאיתנו לתגובה, מביע בנו אימון. שנשים לב, שנתאותת. שאומר לנו: "שובו אלי - ואשובה אליכם!" (מעין השבוע)

אשה כי תזריע (יב, ב) - בקורבנות יולדת יש הבדל בין עניה לעשירה. סימן לקורבנות שיש בהם הבדל בין עשיר לעני שבט"ם = שבועת העדות, ביטוי, טומאת מקדש וקדשיו, יולדת, מצורע. (תפארת ישראל)

לבן או לבת (יב, ו) - ימי הבן נחלקים לשנים: קטן וגדול, ואצל הבת יש ארבעה זמנים וסימנך **נקב"ה** - נערה, קטנה, בוגרת, האשה (החיד"א)

נגע צרעת הוא (יג, כ) - למה נסמכה פרשת הנגעים לפרשת שמיני שבה נכתב על כשרות המאכלים? כי כשם שאדם נזהר בכל אשר הוא מכניס לפיו שיהיה כשר בתכלית, כך גם עליו להיזהר מאוד בכל מה שהוא מוציא מפיו. (רבי ישראל סלנטר)

והתגלח (יג, לג) - הפסוק **והתגלח** הוא פסוק ל"ג. רמז ל"ג בעומר שבו עושים תגלחת לבני שלש שנים.

וטמא טמא יקרא (יג, מה) - אדם שמוציא כל הזמן טומאות וחסרונות אצל אחרים, טמא יקרא - סימן שהוא טמא, כדברי חז"ל "כל הפוסל - במומו פוסל". וכן פרשו את דברי חז"ל: "המוציא מחברו עליו הראיה". אדם שמתעסק כל היום למצוא חסרונות ובעיות אצל אנשים, עליו הראיה - ראיה עליו בעצמו שהוא מלא באותם המומים שמנסה למצוא בזולת.

מעשה ברב אחד, שסרב ללחוץ את ידו של שר נכרי, מפני שהצר לישראל. התרעמו עליו בני הקהילה וטענו שיש לכבד את השר רם המעלה. השיב להם הרב בפיקחות: "מנהג ישראל לומר 'ברוך הבא' כשמכניסים את התינוק לברית. ומדוע לא מברכים כן לחתן בר מצוה ולחתן ביום נישואיו? וגם מדוע אין מברכים כשמוציאים את התינוק לאחר הברית? אלא, כשנכנס התינוק הרי הוא ערל וכולם יראים מפני ערלים ומכבדים אותם, וכשיוצא הוא כבר יהודי מהול, ואין צריך לכבד אותו"...

מושגים ביהדות

ניסן

בד' בניסן ה'תש"ח - פורעים ערבים תקפו את **שיירת הדסה**, שיצאה מירושלים היהודית בדרכה להר הצופים הנצור, ורצחו 78 יהודים, בהם עובדי רפואה של בית החולים הדסה, עובדי האוניברסיטה העברית, אנשי ההגנה מגיני ההר, חולים, מבקרים ואזרחים, ה"ד.

בו' בניסן ב' תפ"ח, שלח יהושע את כלב בן יפונה ופינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן, **לרגל את יריחו**.

בו' בניסן ד'תתק"נ, נערך **טבח ביהודי העיר יורק שבצפון אנגליה**, לאחר היתר שקיבלו מריצ'רד לב הארי מלך אנגליה. היהודים התבצרו במגדל קליפורד שבעיר, והעדיפו למות ולא להתנצר.

בו' בניסןרמ"ח, עלה **רבינו עובדיה מברטנורא** מפרש המשנה, לארץ ישראל. נשתמר ממנו מכתב מפורט, בו תיאר את מסעו ארצה והוא מכיל ידיעות הלכתיות, גיאוגרפיות והיסטוריות.

סיפור השבוע

"וביום השמיני ימול בשר ערלתו" (יב, ג)

הגאון רבי יהודה אלבו זצ"ל היה דיין בצפרו שבמרוקו לפני כמאתיים שנה. בימיו ארע, שהממונה על ענייני העדה היהודית מטעם המלוכה חבש יהודי אחד בבית האסורים, ואשת האסיר ילדה בן. באו קרוביו לפני רבי יהודה וביקשוהו שילך לאותו נגיד ושר ויחלה פניו שימחל לאסיר על עוונו וישחררו מבור כלאו - לפחות כדי שיוכל להשתתף בשמחת הכנסת בנו בבריתו של אברהם אבינו. שמע הגאון לדבריהם, קם והלך לאותו שר, וביקשו לשחרר את האסיר כדי שיוכל למול את בנו ביום השמיני כמצות התורה. אבל השר, לא זו בלבד שלא שמע לקול הרב הנערץ ולא נענה לבקשתו - אלא אדרבה, זילזל בכבודו והשמיע דברים בוטים כמדקרות חרב. שב הגאון לביתו כשהוא סר וזעף, וקיבל על עצמו תענית ליום המחרת. צם כל היום כולו, ואף בערב לא נח מעצבונו ועלה על יצועו בלא לשבור את צומו, לן בתעניתו. לפתע ניעור משנתו וביקש מאשתו שתגיש לו לאכול. שאלה: מה גרם לך לשבור את צומך? אמר: משום שכבר השיגו הכדור. לא הבינה את התשובה, ולא שאלה עוד מאומה. למחרת הגיע ערבי לבית העצור, ובידו תשורה לרגל ברית המילה. אמרו לו: "לא תתקיים סעודה, כי האב עצור בבית האסורים". אמר: יש לי ללכת אל השר ולבקשו כי ישחררו. אמרו: כבר ביקשו ולא נעתר. כעס וזעם, ורכב משם בחרי אף. לא הרחיק ללכת, והנה אותו שר רוכב מולו. קרא: "אתה הוא זה שהטלת את חברי למאסר?" דרך את רובהו וירה בו למוות. והואיל והשר נורה שיחררו את האיש מן המאסר, ופנה למול את בנו...

יוסיף חֶכְמָה

ברכת לבנה או קידוש לבנה?

"החדש הזה לכם ראש חדשים, ראשון הוא לכם לחדשי השנה" (יב, ב) - ברוב ספרי הראשונים נקראת הברכה שמברכים על הלבנה "ברכת הלבנה", וכן כתבו ב'טור' וב'שולחן ערוך' (או"ח סי' תכ"ו). אולם ב'דרכי משה' וב'רמ"א' ובעוד פוסקים קראו לה "קידוש לבנה". בשו"ת מהרש"ג כתב בשם בנו שטעות לומר "קידוש לבנה", דהא אין מקדשים את הלבנה, וצריך לומר "חידוש לבנה" אלא שנפל טעות והחליפו החי"ת בקו"ף. ועוד כתב שם שנראה שהטעם הוא כיון שבזמן שבית המקדש היה קיים היו מקדשין החודש על פי ראיית הלבנה בחידושה, הלכך קראו לברכה זו "קידוש לבנה", דהיינו קידוש ע"י הלבנה. בספר 'השמים מספרים' כתב סברא שהנמצא על הירח לא יברך ברכת הלבנה, משום שאינו רואה לבנה בהתחדשותה, ועוד שכשאומר "כֶּשֶׁם שְׁאֲנַחְנוּ מְרַקְדִים כְּגַדְדָה, וְאִין אֲנַחְנוּ יְכוּלִים לְגַע בְּךָ", מיחזי כשיקרא. ובספר 'צורת הלבנה' (לרב אברהם סעדון) כתב שיברך. יש דעות שונות ממתו מברכים ברכה זו. לפי חלק מהראשונים, ניתן ורצוי לברך על הלבנה מיד בתחילת החודש ברגע שרואים אותה בחידושה. אולם על פי הקבלה אין מברכין על הלבנה עד שיעברו עליה ז' ימים שלמים מהמולד, וכן מנהגינו להקפיד בזה בדרך כלל. נהגו לכתחילה לברך את הלבנה דווקא במוצאי שבת, כיוון שבשעה זו "האדם מבושם ובגדיו נאים", אך זאת רק בימות הקיץ כשאין גשם או אם מוצאי שבת חל לפני י' בחודש.

יוסיף דַעַת

מנהג בשמים בברית מילה?

"וביום השמיני מול בשר ערלתו" (יב, ג) - ב'שולחן ערוך' יו"ד הל' מילה (רסה, א) כתב שיש נוהגים שבברית מילה נוטלים הדס ביד ומברכים עליו ומריחים בו. בספר 'כורת הברית' כתב טעם למנהג זה, על פי מה שכתב בספר 'מעבר יבוק' (עתר ענן הקטורת פ"ה ד"ה וכן ליל), "שכל העם ההולכים לברית מילה הם כמקבלים פני שכינה הבאה להופיע מאורה על כל המטפלים במצוה ההיא, ויש להם תוספת נשמה גם כן, לכן אמרו שיום טוב שלהם הוא כמו שביום טוב יש נשמה יתירה". ולפי זה כתב שם, שאם בשעת הברית יש נשמה יתירה, א"כ בגמור הברית מסתלקת הנשמה יתירה, ואי לכך יש לברך על הבשמים כמו שמברכים במוצאי שבת. (קב ונקי)

קמחא דפסחא

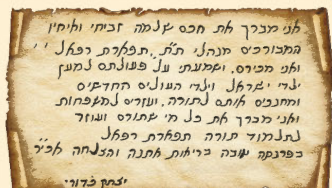
כמידי שנה אנו נערכים לחלוקת מצרכי מזון ושאר צרכי חג הפסח הבא עלינו לטובה, כדי להביא את שמחת החג לכמה שיותר משפחות. הציבור נקרא להרים את תרומתו ונדבת לבו למען הכלל - תרומות ניתן לשלוח לכתובת המשרד:

רחוב קפלנסקי 1 תל אביב 6687001 או בכרטיס אשראי בטלפון: מס' 1800-260-260

ברכה מרגשת בכתב יד קודשו של זקן המקובלים רבנו יצחק כדורי צוק"ל לתומכים והמסייעים למוסדות התורה והחסד "תפארת רפאל"

כמידי שנה אנו מחלקים סלי מזון לקראת חג הפסח הקרב, ובא, כדי להביא את שמחת החג לכמה שיותר משפחות.

הציבור נקרא להרים את תרומתו וברכת מרן מאור ישראל תעמוד לו ולזרעו אכי"ר

תרומות ניתן לשלוח לכתובת המשרד - רחוב קפלנסקי 1 תל אביב 6687001 או בכרטיס אשראי בטלפון מס' 1800-260-260

אימרת השבוע

"אנחנו דור אחרון לגלות ודור ראשון לגאולה." (רבי מנחם מנדל שניאורסון)

הַלְכוֹת אֲמִירַת וִידוּי בְּנִיסָן

- א. שואלין בהלכות פסח קודם לפסח שלושים יום, [מפורים ואילך]. ולכן המורים הוראות לרבים או הנותנים שיעורים ומרביצים תורה לקהל ה', צריכים ללמוד ולחזור על הלכות אלו להיות בקיאים בהלכות אלו להשיב לשואלם דבר ה' זו הלכה, ולהודיע להם את הדרך ילכו בה ואת המעשה אשר יעשו, כדיני הגעלה ואפיית המצות וביעור חמץ וכו', שזהו העיקר מה שצריכים לדרוש לעם. ודבר בעתו מה טוב.
- ב. בכל חודש ניסן אין נופלים על פניהם, ואין אומרים וידוי ותחנונים. מפני שכל החודש הוא ימי שמחה לישראל, בתקופות העבר ההווה והעתיד, כי באחד בניסן הוקם המשכן, ושנים עשר נשיאי שבטי ישראל הקריבו את קרבנם לחנוכת המזבח במשך שנים עשר יום, נשיא אחד ליום, וכל אחד מהנשיאים היה עושה יום טוב ביום הקריבו לחנוכת המזבח, ולמחרת שהוא יום י"ג בניסן היה יום אסרו חג שלהם. ויום י"ד בניסן הוא ערב פסח. ולאחר מכן שבעת ימי הפסח, ימים טובים ומקראי קודש. ויום כ"ב בניסן הוא אסרו חג של הפסח. ובנין בית המקדש השלישי, שיבנה במהרה בימינו, יהיה ביום טוב של פסח, כי בניסן נגאלו ובניסן עתידים להגאל, וכמו שכתוב (מיכה ז, טו): "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות". וחנוכת בית המקדש שתהיה נמשכת שבעת ימים תתקיים לאחר הפסח, כי אין מערבים בשמחה. נמצא שכל ימי חודש ניסן מקודשים לימי שמחה וששון לישראל. לכן אין ראוי לומר וידוי ותחנונים ונפילת אפים בימים אלו.
- ג. מנהג טוב הוא לקרות בכל יום החל מר"ח ניסן פרשת הנשיא של אותו יום, ובי"ג ניסן קוראים מתחלת פרשת בהעלותך עד "כן עשה את המנורה". ויש נוהגים לקרות פסוקים אלו מתוך ספר תורה [בלי ברכה], אבל מנהגינו לקרותם מתוך החומש.
- ד. אין לגזור תענית ציבור בכל ימי חודש ניסן, על כל צרה שלא תבוא, אבל תענית יחיד מותר להתענות בניסן, חוץ מראש חודש ניסן, ושבעת ימי חג הפסח. וטוב להחמיר שלא להתענות גם ביום אסרו חג, שהוא למחרת הפסח. ועל פי זה פשט המנהג להתענות בימי ניסן תענית של יום הפקודה (יאר צייט) של אביו או אמו, אף על פי שאין תענית זה חיוב רק מנהג טוב. וכן עדות שנהגו בחוץ לארץ שהחתן או הכלה מתענים ביום חופתם, רשאים להתענות תענית זו בימי ניסן. אולם מנהג הספרדים ועדות המזרח בארץ ישראל ובארצות המערב שאין החתן והכלה מתענים כלל ביום חופתם, שיום טוב שלהם הוא, ואין לשנות.
- ה. אין לומר מזמור "יענך ה' ביום צרה" בתפילת שחרית בכל ימי חודש ניסן, וכן אין לומר מזמור "תפלה לדוד הטה ה' אנזך ענני", הואיל ונאמר בו "ביום צרתי אקראך", ואין להזכיר יום צרה בימי ניסן שהם ימי גאולה ושמחה לישראל. וכן נוהגים שלא לומר "צדקתך" בתפלת מנחה בשבת בכל חודש ניסן, שכל שאם היה יום חול לא היה בו וידוי, אין אומרים במנחה צדקתך.
- ו. מצווה על כל אחד ליתן דמי 'קמחא דפסחא', הנגבים על ידי גבאי צדקה שבכל מקום ומקום, ולתרום כפי יכולתו עבור חלוקה לעניים, לצרכי החג.
- ז. ראש חודש ניסן שחל בשבת, שמוציאים שלושה ספרי תורה, והיה צורך להעלות עולים נוספים על חובת היום, צריכים לומר קדיש גם אחר קריאת ספר תורה הראשון, כיון שהיו עולים נוספים ונשלמה חובת היום, ובסך הכל יאמרו שלושה קדישים. וכן המנהג.

הזמנים לפי לוח "אור החיים" המבוסס על פסקי מרן הגר"ע יוסף זצ"ל

ניו יורק	באר שבע	חיפה	תל אביב	ירושלים	כניסת השבת
7:14	6:50	6:51	6:49	6:51	
8:17	7:41	7:43	7:41	7:42	יציאת השבת
8:46	8:29	8:31	8:28	8:31	רבינו תם

עלון השבוע מוקדש לרפואת
ה"ה יהודה לורנס בן יפה ואפרים לויאן הי"ו
ולהצלחת כל משפחת לויאן ברוחניות ובגשמיות - אמן
New York - U.S.A.

פְּרֻשַׁת הַשָּׁבוּעַ

תַּזְרִיעַ

הַפְּטָרָה

"וְאִישׁ בָּא"
מַלְכִים ב' ד'

תלמוד תורה לכנים

שיעורי תורה ויהדות לכנות

כולל ובית מדרש

כנסים תורניים

קירוב רחוקים

מכון הוצאת ספרים וחקר כתבי יד

דאגה לרווחת החיילים בצה"ל

עזרה לנוקמים

הדרכה רוחנית לעולים חדשים

מוקד עולמי לאמירת תהילים

שבועון תורני

לקבלת העלון בדואר - במייל או לתגובות: refael260@gmail.com

הנצחה לזכר יקירכם ותרומות - נא לשלוח לתלמוד תורה ומפעלי חסד "תפארת רפאל"
המשרד: רח' קפלנסקי 1, קרית שלום, ת.ד. 12015 תל אביב, טל. 1-800-260-260